

Μαγούλιαννα

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
1εκ. τραπεζία
Κ.Δ.Α.
Αρμόδια Αθήνας
01-4943

PRESS POST
X+S
PRESS POST

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

www.magouliana.gr

www.fb.com/magouliana

youtube.com/magouliana

ΦΩΤΙΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ
ή ΦΩΤΑΚΟΣ
Α' ΥΠΕΠΙΣΤΗΞ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΙΤΩΝ • ΤΕΥΧΟΣ 100 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021

2022 ΕΥΧΕΣ

Το Δ.Σ του Πανελληνίου Συλλόγου Μαγουλιανιτών εύχεται στους απανταχού Μαγουλιανίτες και φίλους τους χωριού μας και τις οικογένειές τους Καλή και δημιουργική Χρονιά με υγεία, ευτυχία και αγάπη!

Ευχόμαστε επίσης σε όλους τους συμπατριώτες μας που νόσησαν ή νοσούν αυτές τις μέρες περαστικά και σιδερένιοι. Όλοι μαζί μπορούμε να βγούμε από την πανδημία.

Χωρίς εκδήλωση Πίτας στην Αθήνα για δεύτερη χρονιά

Δεδομένης της υγειονομικής κατάστασης, το ΔΣ του συλλόγου μας αποφάσισε να μην πραγματοποιήσει και φέτος εκδήλωση με κοπή πίτας στην Αθήνα. Παρότι υπήρχαν κάποιες σκέψεις από ορισμένα μέλη για μια περιορισμένη έκτασης εκδήλωση σε αίθουσα ξενοδοχείου, αυτή τελικά προσηλαστική θέτοντας ως πρώτη προτεραιότητα την υγεία όλων μας μια και η νέα μετάλλαξη είναι ακόμα σε έξαρση.

Μέσω... Μεγαλόπολης η σύνδεση με την Αρχαία Ολυμπία;

Το μεγάλο ερώτημα για την περιοχή μας είναι αν υπάρχει πλέον μέλλον για τον οδικό άξονα Βυτίνα-Αρχαία Ολυμπία ➔ ΣΕΛ.2

Απογραφή 2021: Τελικά πόσοι είμαστε;

Ο κίνδυνος η χώρα μας να εμφανίσει επίσημο πληθυσμό απογραφής κατά πολύ λιγότερο από τον πραγματικό είναι όλο και πιο ορατός πλέον. ➔ ΣΕΛ.3

Προλήψεις και δεισιδαιμονίες

που έχουν φτάσει στις μέρες μας χωρίς λογική και αναπόδεικτες. Της Χριστίνας Π. Λαμπούση ➔ ΣΕΛ.4

Οι Απόκριες του 1797 στα Μαγούλιανα και ο Θ. Κολοκοτρώνης

Κλείνοντας σε αυτό το τεύχος το αφιέρωμα για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση παρουσιάζουμε συμβάν με τους Τούρκους στα Μαγούλιανα τον Φεβρουάριο του 1797 ➔ ΣΕΛ.5

Ξελιγουριάσματα στα Μαγούλιανα των σέβεντις

Χαρογράφηση των γλυκών που έφτιαχναν οι νοικοκυρές του χωριού την δεκαετία του 1970. ➔ ΣΕΛ.6

Κοπή πίτας και Ποδαρικό στα Μαγούλιανα

Σε μια λιτή τελετή ο Σύλλογος πραγματοποίησε την κοπή της πίτας του στην ηλιόλουστη πλατεία του χωριού μας την Κυριακή 2 Ιανουαρίου. Την ευθύνη της εκδήλωσης ανέλαβε η αντιπρόεδρος **Αγγελική Κοσιαβέλου**, καθώς κάποια μέλη του Δ.Σ είτε δεν μπόρεσαν να παραβρεθούν εκείνο το Σαββατοκύριακο είτε κάποια άλλα βρίσκονταν σε καραντίνα. Όσοι βρέθηκαν στη πλατεία το χάρηκαν με τον τρόπο τους ανταλλάσσοντας ευχές για να πάει καλά η χρονιά. Αρκετά κομμάτια μοιράστηκαν και στους επισκέπτες που βρίσκονταν εκείνη τη στιγμή στη πλατεία αλλά και στα σπίτια στους μόνιμους ηλικιωμένους κατοίκους του χωριού.

Εντυπωσιακή ήταν η κίνηση από επισκέπτες την περίοδο των γιορτών. Η Βυτίνα «βούλιαξε» από κόσμο όλες τις μέρες συμπαρασύροντας και σε επισκεψιμότητα και το χωριό μας. Το καφενείο, ο ξενώνας και η ταβέρνα ήταν γεμάτα όλες τις γιορ-

Ημερολόγιο Συλλόγου Μαγουλιανιτών

Ύστερα από δύο χρόνια παγωμάρας λόγω της πανδημίας το Δ.Σ αποφάσισε την έκδοση ημερολογίου για το 2022. Το θέμα του ήταν οι βρύσες των Μαγουλιανών. Καθότι ο αριθμός τους ξεπερνά κατά πολύ τις 12, επιλέχθηκαν οι βασικές αλλά και μερικές λίγο πιο απομακρυσμένες. Δυστυχώς οι συνθήκες της πανδημίας δεν ευνόησαν την προσέλευση αρκετού κόσμου στη κοπή της πίτας στα Μαγούλιανα και έτσι διατέθηκαν ελάχιστα. Λόγω αναστολής της κοπής της Πίτας στην Αθήνα, τα υπόλοιπα θα φτάσουν ταχυδρομικά στους συνδρομητές μας μαζί με την εφημερίδα. Όσοι δεν το έλαβαν και το επιθυμούν, παρακαλούμε να μας ενημερώσουν τηλεφωνικά.

Όσοι το παρέλαβαν και έχουν τη δυνατότητα, μπορούν να προσφέρουν για την κάλυψη των εξόδων εκτύπωσης και ταχυδρομής του, ένα ποσό της τάξεως των **10-15 ευρώ** στον λογαριασμό για ενίσχυση του συλλόγου.

Επίσης όσοι συμπατριώτες μας δεν έχουν εξοφλήσει την συνδρομή τους τα τελευταία δύο χρόνια, παρακαλούμε όπως το πράξουν μέσω τραπεζής στον λογαριασμό που φαίνεται στο κάτω μέρος της σελίδας.

Η συνέχιση της εφημερίδας αλλά και η περαιτέρω ενίσχυση των δράσεων του συλλόγου κρίνεται και από τις πράξεις όλων μας.

Τα εκατοστήσαμε!

Αυτό το φύλλο που κρατάτε στα χέρια σας είναι το εκατοστό της εφημερίδας μας. Πολλά έχουν αλλάξει από το μακρινό 1997. Μάλιστα κάποια μέλη του Δ.Σ μπουσουλαγαν ακόμα μαζί με τα πρώτα μπουσουλητά της εφημερίδας μας εκείνο το έτος. Μπορεί σε κάποια τεύχη να δυσκολευόμαστε να κλείσουμε την ύλη πλέον, να μην ξέρουμε αν κάποιο θα είναι το τελευταίο φύλλο. Κάθε φορά προσπαθούμε-ελπίζουμε να μην είναι αυτή η τελευταία φορά. Μπορεί να έχουν αλλάξει όλα γύρω μας αλλά σίγουρα κάτι είναι αυτό που παραμένει, το πάθος για αναδείξουμε αλλά και να λύσουμε προβλήματα του τόπου μας.

Δεν ξέρουμε αν θα γίνουμε μαθουσάλες, γι' αυτό στο επόμενο τεύχος θα κάνουμε ένα μικρό αφιέρωμα σε αυτά τα 100 τεύχη. Με τις καλές αλλά και τις πιο δύσκολες στιγμές.

Παραθεριστές απολαμβάνουν το κρασί και το φαγητό τους στην πλατεία Μαγουλιανών το 1929. Στην περιγραφή της φωτογραφίας διαβάζουμε χαρακτηριστικά: "Ο Βαφιαδάκης, η Ίρις και η παρέα τους σε εστιατόριο στα Μαγούλιανα της Πελοποννήσου".

Η φωτογραφία ανήκει στο Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ)- Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ), και φωτογράφος είναι ο Γιώργος Βαφιαδάκης (1890-1978), πρόσφυγας από τη Σύμνη, παθιασμένος με τη φωτογραφία και τα ταξίδια.

Στο φωτογραφικό του αρχείο μπορούμε να θαυμάσουμε σπάνιες όψεις της Ελλάδας του μεσοπολέμου από τις εκδρομές που έκανε σε όλη την επικράτεια, μόνος του ή ως μέλος της Περιηγητικής Λέσχης.

Πηγή: Ψηφιοποιημένες Συλλογές ΕΛΙΑ

Οικονομική ενίσχυση - συνδρομές για τον σύλλογο και την εφημερίδα!

Στο ταμείο κάθε τράπεζας σ' όλο τον κόσμο, από το σπίτι σας ή το γραφείο, μπορείτε να καταθέσετε την ενίσχυσή σας απλά, γρήγορα, αξιόπιστα.

Στην τραπεζική συναλλαγή προσθέστε το ονοματεπώνυμό σας. ΔΙΚΤΥΟ ΝΕΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ - EUROBANK

Κωδικός IBAN: **GR61026063 000000 20200838001** ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΙΤΩΝ

Μέσω... Μεγαλόπολης η σύνδεση με την Αρχαία Ολυμπία; Στα κρύα του λουτρού η Γορτυνία

Έντονες αντιδράσεις έχει προκαλέσει σε όλη την Γορτυνία η ανακοίνωση του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου Παναγιώτη Νίκα για την ολοκλήρωση της προμελέτης σκοπιμότητας για την σύνδεση της Μεγαλόπολης με την Αρχαία Ολυμπία μέσω Ανδρίτσιανας και Άσπρων Σπιτιών. Η νέα αυτή χάραξη προβλέπεται να χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Δίκαιης Ανάπτυξης στα πλαίσια απολινητοποίησης της περιοχής της Μεγαλόπολης στηρίζοντας την περιοχή. Την ίδια ώρα βέβαια η Eurobank ανακοίνωνε το κλείσιμο του καταστήματός της στη Μεγαλόπολη. Τώρα αν ρωτάτε πώς θα υλοποιηθεί η περιφέρεια Πελοποννήσου δρόμο ο οποίος κατά 70% περίπου περνά από άλλη περιφέρεια, και εμείς με τη ίδια απορία μένουμε.

Το μεγάλο ερώτημα για την περιοχή μας είναι αν υπάρχει πλέον μέλλον για τον οδικό άξονα Βυτιάνη-Αρχαία Ολυμπία και για την πολυσυζητημένη παράκαμψη των Λαγκαδίων μετά από αυτή την πρόταση. Η παράκαμψη των Λαγκαδίων ήταν αντικείμενο υποσχέσεων αρκετών πρώην πρωθυπουργών κατά τις επισκέψεις τους στον νομό. Μεταξύ αυτών, οι πρωθυπουργοί Γιώργος Παπανδρέου, Κώστας Καραμανλής στις συγκεντρώσεις τους αλλά και ο Αλέξης Τσίπρας στο αναπτυξιακό συνέδριο στη Τρίπολη, από ότι φαίνεται πρόκειται για το σύγχρονο γεγυρί της Άρτας.

Παρόν στα μεγάλα λόγια έδωσε και η νυν κυβέρνηση μάλιστα, όταν ο υπουργός υποδομών Κώστας Καραμανλής κατά τη επίσκεψή του στη Τρίπολη τον Ιούλιο του 2020 και εμφανίστηκε βέβαιος για την ένταξη και ολοκλήρωση του έργου.

Όμως μόλις λίγους μήνες αργότερα τον Δεκέμβριο του 2020 ο ίδιος δήλωσε κατηγορηματικά στη Βουλή: «Θέλω να είμαι ειλικρινής μαζί σας, όπως νομίζω ότι προσπαθώ να είμαι σε αυτή την Αίθουσα πάντα. Εξετάσαμε τη δυνατότητα δανειοδότησης του έργου από την Ευρωπαϊκή

Τράπεζα Επενδύσεων. Ανατέθηκε η μελέτη κόστους - οφέλους, η λεγόμενη ΑΚΟ, για τη διενέργεια των μετρήσεων του κυκλοφοριακού φόρτου. Με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν, έχουμε εξαιρετικά χαμηλούς δείκτες βιωσιμότητας και έτσι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων μας απέκλεισε το ενδεχόμενο να χρηματοδοτήσει το έργο.»

Συνεχίζοντας παρακάτω αναφέρει χαρακτηριστικά: «Θα συμφωνήσετε μαζί μου, αν και μπορεί να στεναχωρήσω μερικούς από τους συντοπιίτες σας και τους δικούς του φίλους στην Αρκαδία, ότι το έργο αυτό δεν είναι αυτό που λέμε «έργο εθνικής σημασίας». Δεν το υποβαθμίζω. Πλέον, όμως, έχουμε μπει σε μια διαδικασία που το Υπουργείο πρέπει να ασχολείται με τα μεγάλα έργα εθνικής σημασίας. Με τα άλλα έργα πρέπει να ασχολείται η Περιφέρεια, πάντα όμως με

τη συνδρομή της κεντρικής διοίκησης.»

Ηθικό δίδαγμα: Να ασχοληθούμε με τα μεγάλα με τα σοβαρά. Παρόμοια δήλωση είχε κάνει βέβαια και ο νυν περιφερειάρχης Πελοποννήσου, ότι η Περιφέρεια είναι για τα μεγάλα έργα, τα μικρά μπορούν να τα κάνουν οι δήμοι. Τι μένει λοιπόν ύστερα; Να δοούμε και κάποια δήλωση δημάρχου ότι τις λάμπες ηλεκτροφωτισμού θα πρέπει να τις αλλάζουμε μόνοι μας γιατί είναι μικρό έργο. Βέβαια η πραγματικότητα δεν απέχει και πολύ, καθώς έχει συμβεί κατά το παρελθόν και λάμπες να αγοράζονται με συνδρομή των κατοίκων και καθαρισμοί να γίνονται αποκλειστικά από συλλόγους.

Στα λόγια των υποσχέσεων έχουμε μείνει όμως και από τους Περιφερειάρχες. Ο τέως Περιφερειάρχης Πέτρος Τατούλης είχε προαναγγείλει σε τοπικά μέσα και φορείς όσο και στο Περιφερειακό Συμβούλιο δύο

φόρες δημοπράτηση του έργου της παράκαμψης των Λαγκαδίων μία το 2012 και μία το 2014. Ο νυν Περιφερειάρχης Παναγιώτης Νίκας δήλωνε επίσης τον Σεπτέμβριο του 2020 ότι το έργο είναι υπερίσχυο και θα ξεκινήσει το αργότερο μέχρι το 2022.

Βέβαια η πραγματικότητα έμελλε να είναι διαφορετική με την άρνηση χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αλλά και την τελική απένταξη από το Ταμείο Ανάκαμψης, εκμηδενίζοντας την πιθανότητα εκτέλεσης του έργου στο άμεσο μέλλον.

Το σίγουρο είναι ότι δεκάδες πολιτικοί και αυτοδιοικητικοί προσπάθησαν για αυτό το έργο. Άλλοι λιγότεροι και άλλοι περισσότεροι. Το αποτέλεσμα είναι όμως να βρισκόμαστε πάλι στο σημείο μηδέν ψάχνοντας ακόμα τελικά ποια μελέτη μας κάνει και ποια μας λείπει. Βέβαια το δικό του ενδιαφέρον θα είχε αν δημοσιευαμε πόσες διαφορετικές μελέτες έχουν συνταχθεί από το 2003 και πόσο έχουν κοστίσει.

Η παράκαμψη των Λαγκαδίων ήταν και είναι ένα δίκαιο αίτημα πολλών χρόνων από τους κατοίκους και επισκέπτες όλης της Γορτυνίας. Ιδιαίτερως όμως οι Γορτυνίοι από την κάτω Γορτυνία συνειδητοποιώντας στη πράξη πόσο απομονωμένοι έμεναν όλα αυτά τα χρόνια.

Η τουριστική ανάπτυξη δεν έφτασε ποτέ στα μέρη τους. Η αγροτική οικονομία δεν στηρίχθηκε όσο θα έπρεπε, οι φωτιές του Αυγούστου του 2021 άφησαν μεγάλες πληγές και το ενδεχόμενο για πλήρη ερήμωση της περιοχής της Ηραίας μοιάζει πια πολύ πιο κοντινό. Κατά τα άλλα, ονομασίες όπως «Ταμείο Δίκαιης Ανάπτυξης» προκαλούν μόνο αγανάκτηση.

Γιαννούλα Καραλή (1932-2022)

Γεννήθηκε το 1932 στα Μαγούλιαννα! Εκείνη την χρονιά είχαμε πολλά νεογεννητούρια στο χωριό. Γιώργης, Θανάσης, Κυριάκος, Χρυσούλα, Γιαννούλα και και και .... Έκανε τα πρώτα της βήματα στ' αλώνι του Κιντζιώνη. Λίγα σπίτια είχαν και αλώνι στον περίγυρό τους. Εκεί, στην πλευρά της Παναγίας προς την βρύση του Βαρελά και στην περιοχή της Μπάρτζελης, έκανε τα πρώτα της παιγνίδια, μαζί με τις τσούπες και τα παιδιά της ηλικίας της. Αυτές οι τσούπες και τα παιδιά το 1932 (συν πλην 2-3 χρόνια) είναι οι άνθρωποι που γέννησαν την δική μου γενιά, οι Μαγουλιανίτες που πέρασαν από φωτιά και σίδερο. Οι δικοί μας Μαγουλιανίτες!

Η Γιαννούλα έγινε ένας ξεχωριστός Άνθρωπος με ιδιαίτερα χαρίσματα και ευαισθησίες. Άκουγες από τα χείλη της λόγια μεστά με έννοιες γεμάτες βάθος και ουσία! Από τα λίγα και μετρημένα λόγια της, καταλάβαινες ότι μετέφερε την σπουδικωμένη λαϊκή Σοφία 100άδων γενιών! Υπήρξε η μοναδική περίπτωση ανθρώπου στο χωριό που δεν έβλαψε ούτε μερμήγκι. Αδικήθηκε αλλά δεν αόκησε. Δίψασε αλλά έδωσε νερό, σε όσους της στέρησαν το δικό της.

Οι χριστιανοί πιστεύουν ότι κάποτε (σε κάποια δισεκατομύρια χρόνια;) θα

Π. Κυριακόπουλος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- Η **Σωτηρία Αθαν. Δημοπούλου** και ο **Σάββας Γεντοσαρίδης** απέκτησαν κοριτσάκι και το όνομα αυτής **Αναστασία**.
- Ο **Νικόλαος Γρη. Δημόπουλος** και η σύζυγός του **Χριστιάννα** Παναγιωτακοπούλου, (σύζυγος του Νίκου Α. Γόντικα) απεβίωσε και ετάφη στην Τρίπολη.
- Η **Κούλα Χαρ. Σωτηροπούλου** απεβίωσε και ετάφη στην Αθήνα.
- Η **Γιαννούλα Ν. Καραλή** απεβίωσε στον Πύργο και ετάφη στα Μαγούλιαννα.
- Ο **Βασίλης Γ. Μπουρνάς** απεβίωσε και ετάφη στην Αμερική.
- Ο **Γιώργος Ν. Καλόσακας** απεβίωσε στην Αθήνα και ετάφη στα Μαγούλιαννα.
- Η **Αγγελική Μανδρακούκα** απεβίωσε και ετάφη στην Αθήνα.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ- ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

- **Μαρία Δημοπούλου** 50 ευρώ
- **Μιχάλης Πολιτόπουλος** 100 ευρώ
- **Γεωργία Σιδέρη** 50 ευρώ
- **Παναγιώτης Φούκας** 300 ευρώ
- **Τατιάνα Μιχαλά** 40 ευρώ
- **Παναγιώτης Τζώρτζης** 100 ευρώ
- **Ανώνυμος**(19/8/21) 50 ευρώ
- **Ανώνυμος**(27/8/21) 300 ευρώ
- **Ανδρέας Π. Κανελλόπουλος** 50 ευρώ
- **Κωνσταντίνος Κόλλια** 50 ευρώ
- **Κωνσταντίνος Κλόκας** 50 ευρώ
- **Πίτσα Αμουργή Ηλιοπούλου Β.** 50 ευρώ
- **Πίτσα Αμουργή Ηλιοπούλου** 150 ευρώ
- **Βασιλική Τελά** 100 ευρώ
- **Ανώνυμος** (1/11/21) 50 ευρώ
- **Π.Μ** 60 ευρώ

Απογραφή 2021: Τελικά πόσοι είμαστε; Φιάσκο ή επιτυχία κατά τη διάρκεια της πανδημίας;

Χρονιά απογραφής το 2021. Κάθε απογραφή στη χώρα μας έχει και την ιστορία της μέσα από τα αποτελέσματά της όσο και από τις διαδικασίες και τις καινοτομίες που ακολουθούνται. Για το 2021 η μεγαλύτερη διαφορά ήταν ότι για πρώτη φορά οι πολίτες μπορούσαν να αυτό-απογραφούν. Κύριος μοχλός για αυτή τη μέθοδο ήταν η εξέλιξη των τεχνολογιών αλλά και η εξοικείωση όλο και περισσότερων με αυτή. Βέβαια και η πανδημία έπαιξε πιθανότατα τον σημαντικότερο ρόλο.

Χρονιά απογραφής το 2021. Κάθε απογραφή στη χώρα μας έχει και την ιστορία της μέσα από τα αποτελέσματά της όσο και από τις διαδικασίες και τις καινοτομίες που ακολουθούνται. Για το 2021 η μεγαλύτερη διαφορά ήταν ότι για πρώτη φορά οι πολίτες μπορούσαν να αυτό-απογραφούν. Κύριος μοχλός για αυτή τη μέθοδο ήταν η εξέλιξη των τεχνολογιών αλλά και η εξοικείωση όλο και περισσότερων με αυτή. Βέβαια και η πανδημία έπαιξε πιθανότατα τον σημαντικότερο ρόλο.

✓ Θα καθορίσει το μέγεθος των κρατικών επιχορηγήσεων που λαμβάνει ο Δήμος για λειτουργικούς σκοπούς

✓ Θα προσδιορίσει το ύψος των χρηματοδοτήσεων που προέρχονται από ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα

✓ Θα ρυθμίσει αναλόγως διοικητικά και νομικά θέματα για την περιοχή μας

✓ Θα δώσει μια σαφή εικόνα γύρω από τη δυναμική των Τοπικών μας Κοινοτήτων κ.α.

Γι' αυτό λοιπόν δηλώνουμε πως ΚΑΤΟΙΚΟΥΜΕ στο Δήμο Γορτυνίας, και ενημερώσουμε συγγενείς και φίλους προκειμένου να απογραφούν και αυτοί!

Στην συνέχεια της ανακοίνωσης ακολούθησαν λεπτομέρειες και οδηγίες για τους δημότες ως προς την διαδικασία. Παρόμοια ανακοίνωση είχε βγάλει και ο Δήμος Τρίπολης.

Η άλλη άποψη

Μια αξιόλογη τοποθέτηση για το θέμα έγινε από τον οικονομολόγο **Βασίλη Σιοκρέλη**, μέλος της Λαϊκής Συσπείρωσης Γορτυνίας με τίτλο: **«Να απογράψουμε την ΑΛΗΘΕΙΑ στη Γορτυνία!»**

«Η απογραφή του πληθυσμού γίνεται για να αποτυπώσουμε την αλήθεια. Αν είναι να δηλώσουμε αναληθή στοιχεία, καλύτερα να μην την κάνουμε την απογραφή, γιατί τα αποτελέσματα που θα προκύψουν δε θα ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Τη βασική αυτή αρχή της απογραφής (δηλαδή την αλήθεια που διασφαλίζει την εγκυρότητα) φαίνεται πως δεν υιοθετεί η δημοτική αρχή Γορτυνίας, αφού προτρέπει τους Γορτυνίους που δεν κατοικούν μόνιμα στη Γορτυνία να δηλώσουν ψευδώς ότι η μόνιμη κατοικία τους είναι στη Γορτυνία. Αλήθεια, δηλώνοντας ψευδή στοιχεία στην απογραφή (αδιανόητο ακόμα και να ψευδίζεται κάτι τέτοιο από επίσημα κείμενα), βοηθάμε ή ζημιώνουμε τη Γορτυνία;

Ας υποθέσουμε ότι οι Γορτυνίοι που μένουν στην Αθήνα, την Τρίπολη, την Πάτρα ή αλλού κατεβαίνουν στα χωριά να απογραφούν, δηλώνοντας ψευδώς ότι εκεί είναι η μόνιμη κατοικία τους. Ποιο θα είναι την επόμενη μέρα το συμπέρασμα από την απογραφή; Ότι στη Γορτυνία δεν υπήρξε μείωση του μόνιμου πληθυσμού. Ότι όλα πάνε καλά, δεν υπάρχει ερήμωση, γιατί έτσι θα δείχνουν τα επίσημα στοιχεία της απογραφής. Ας απαντήσουμε ειλικρινά οι Γορτυνίοι: Θέλουμε να στελιούμε μέσω της απογραφής στην κεντρική διοίκηση την επίπλαστη εικόνα ότι δεν υπάρχει απολύτως κανένα πρόβλημα με

Η κατάσταση στον Δήμο Γορτυνίας

Ο Δήμος Γορτυνίας στα πλαίσια ενημέρωσης των δημωτών το παρακάτω δελτίο τύπου με τίτλο: **«Απογραφόμεστε στο Δήμο Γορτυνίας»**

«Η απογραφή πληθυσμού 2021 έχει ξεκινήσει. Είναι πολύ σημαντικό να απογρα-

φούμε στο Δήμο Γορτυνίας και να παρατηρήσουμε συγγενείς και φίλους να κάνουν το ίδιο. Ο πληθυσμός που θα καταγραφεί στη Γορτυνία θα καθορίσει, για τα επόμενα δέκα χρόνια, κρίσιμα μεγέθη για το Δήμο. Πιο συγκεκριμένα:

✓ Θα καθορίσει το μέγεθος των κρατικών επιχορηγήσεων που λαμβάνει ο Δήμος για λειτουργικούς σκοπούς

✓ Θα προσδιορίσει το ύψος των χρηματοδοτήσεων που προέρχονται από ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα

✓ Θα ρυθμίσει αναλόγως διοικητικά και νομικά θέματα για την περιοχή μας

✓ Θα δώσει μια σαφή εικόνα γύρω από τη δυναμική των Τοπικών μας Κοινοτήτων κ.α.

Γι' αυτό λοιπόν δηλώνουμε πως ΚΑΤΟΙΚΟΥΜΕ στο Δήμο Γορτυνίας, και ενημερώσουμε συγγενείς και φίλους προκειμένου να απογραφούν και αυτοί!

Στην συνέχεια της ανακοίνωσης ακολούθησαν λεπτομέρειες και οδηγίες για τους δημότες ως προς την διαδικασία. Παρόμοια ανακοίνωση είχε βγάλει και ο Δήμος Τρίπολης.

Η άλλη άποψη

Μια αξιόλογη τοποθέτηση για το θέμα έγινε από τον οικονομολόγο **Βασίλη Σιοκρέλη**, μέλος της Λαϊκής Συσπείρωσης Γορτυνίας με τίτλο: **«Να απογράψουμε την ΑΛΗΘΕΙΑ στη Γορτυνία!»**

«Η απογραφή του πληθυσμού γίνεται για να αποτυπώσουμε την αλήθεια. Αν είναι να δηλώσουμε αναληθή στοιχεία, καλύτερα να μην την κάνουμε την απογραφή, γιατί τα αποτελέσματα που θα προκύψουν δε θα ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Τη βασική αυτή αρχή της απογραφής (δηλαδή την αλήθεια που διασφαλίζει την εγκυρότητα) φαίνεται πως δεν υιοθετεί η δημοτική αρχή Γορτυνίας, αφού προτρέπει τους Γορτυνίους που δεν κατοικούν μόνιμα στη Γορτυνία να δηλώσουν ψευδώς ότι η μόνιμη κατοικία τους είναι στη Γορτυνία. Αλήθεια, δηλώνοντας ψευδή στοιχεία στην απογραφή (αδιανόητο ακόμα και να ψευδίζεται κάτι τέτοιο από επίσημα κείμενα), βοηθάμε ή ζημιώνουμε τη Γορτυνία;

Ας υποθέσουμε ότι οι Γορτυνίοι που μένουν στην Αθήνα, την Τρίπολη, την Πάτρα ή αλλού κατεβαίνουν στα χωριά να απογραφούν, δηλώνοντας ψευδώς ότι εκεί είναι η μόνιμη κατοικία τους. Ποιο θα είναι την επόμενη μέρα το συμπέρασμα από την απογραφή; Ότι στη Γορτυνία δεν υπήρξε μείωση του μόνιμου πληθυσμού. Ότι όλα πάνε καλά, δεν υπάρχει ερήμωση, γιατί έτσι θα δείχνουν τα επίσημα στοιχεία της απογραφής. Ας απαντήσουμε ειλικρινά οι Γορτυνίοι: Θέλουμε να στελιούμε μέσω της απογραφής στην κεντρική διοίκηση την επίπλαστη εικόνα ότι δεν υπάρχει απολύτως κανένα πρόβλημα με

φούμε στο Δήμο Γορτυνίας και να παρατηρήσουμε συγγενείς και φίλους να κάνουν το ίδιο. Ο πληθυσμός που θα καταγραφεί στη Γορτυνία θα καθορίσει, για τα επόμενα δέκα χρόνια, κρίσιμα μεγέθη για το Δήμο. Πιο συγκεκριμένα:

✓ Θα καθορίσει το μέγεθος των κρατικών επιχορηγήσεων που λαμβάνει ο Δήμος για λειτουργικούς σκοπούς

✓ Θα προσδιορίσει το ύψος των χρηματοδοτήσεων που προέρχονται από ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα

✓ Θα ρυθμίσει αναλόγως διοικητικά και νομικά θέματα για την περιοχή μας

✓ Θα δώσει μια σαφή εικόνα γύρω από τη δυναμική των Τοπικών μας Κοινοτήτων κ.α.

Γι' αυτό λοιπόν δηλώνουμε πως ΚΑΤΟΙΚΟΥΜΕ στο Δήμο Γορτυνίας, και ενημερώσουμε συγγενείς και φίλους προκειμένου να απογραφούν και αυτοί!

Στην συνέχεια της ανακοίνωσης ακολούθησαν λεπτομέρειες και οδηγίες για τους δημότες ως προς την διαδικασία. Παρόμοια ανακοίνωση είχε βγάλει και ο Δήμος Τρίπολης.

Ας υποθέσουμε ότι οι Γορτυνίοι που μένουν στην Αθήνα, την Τρίπολη, την Πάτρα ή αλλού κατεβαίνουν στα χωριά να απογραφούν, δηλώνοντας ψευδώς ότι εκεί είναι η μόνιμη κατοικία τους. Ποιο θα είναι την επόμενη μέρα το συμπέρασμα από την απογραφή; Ότι στη Γορτυνία δεν υπήρξε μείωση του μόνιμου πληθυσμού. Ότι όλα πάνε καλά, δεν υπάρχει ερήμωση, γιατί έτσι θα δείχνουν τα επίσημα στοιχεία της απογραφής. Ας απαντήσουμε ειλικρινά οι Γορτυνίοι: Θέλουμε να στελιούμε μέσω της απογραφής στην κεντρική διοίκηση την επίπλαστη εικόνα ότι δεν υπάρχει απολύτως κανένα πρόβλημα με

Η Κατάσταση στα Μαγούλιαννα

Σύμφωνα με ανείσημα στοιχεία στα Μαγούλιαννα αναμένεται να έχουν απογραφεί λίγο πάνω από 160 άτομα (μαζί με τον οικισμό Παν).

Μένει να διευκρινιστεί πόσα από αυτά θα αφορούν νόμιμο πληθυσμό αφού πλέον αυτός προσμετράτε κατά τα επίσημα στοιχεία.

Οι απογραφές πληθυσμού διαχρονικά ανά έτος όπως έχουν καταγραφεί επισήμως:

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1815	1.250
1851	2.342
1861	554
1896	902
1907	889
1920	635
1928	796
1940	844
1951	604
1961	471
1971	319
1981	335
1991	316
2001	256
2011	117

Ανεπίσημες απογραφές πληθυσμού υπάρχουν και άλλα έτη -όπως το 1700-, όπως αναφέραμε στο προηγούμενο τεύχος μας όπου ο πληθυσμός αναφερόταν σε 46 οικογένειες και 179 άτομα. Το 1834 με 431 οικογένειες και 2.046 άτομα.

Μια ενδεικτική καταγραφή όσων έμεναν μόνιμα στα Μαγούλιαννα τον χειμώνα του 1991 στα Μαγούλιαννα (ήταν και εκείνο έτος απογραφής) είχε κάνει ο **Αιμίλιος Κ. Αλεξόπουλος** αριθμοθώντας 100 ψυχές.

Η απογραφή για τον μόνιμο πληθυσμό όπως πλέον πραγματοποιείται, έδειξε για το 2001 έδειξε 151 άτομα για τα Μαγούλιαννα και 9 για τον οικισμό Παν. Ενώ για το 2011 αντίστοιχα οι αριθμοί αυτοί για το ήταν 117 και το 2012 για τον Παν. Το έτος 2001 ήταν και το τελευταίο που ο Σύλλογος είχε διαθέσει λεωφορείο με σκοπό την απογραφή στα Μαγούλιαννα.

Υπεύθυνη στάση για κάθε Γορτυνίο που αγαπά πραγματικά τον τόπο του δεν είναι άλλη από το να καταγραφεί η πραγματική εικόνα της ερήμωσης και της δραστηκτής μείωσης του μόνιμου πληθυσμού. Είναι λάθος να πιστεύει κανείς ότι βοηθάει τη Γορτυνία, μετακινούμενος για να απογραφεί και δηλώνοντας ψευδή στοιχεία για τη μόνιμη κατοικία του.

Το σύνθημα της απογραφής θα πρέπει να είναι ένα: "Αγαπάμε τη Γορτυνία - Απογράψουμε την Αλήθεια!".

Διότι, όπως είπα κι ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός: "Το Έθνος πρέπει να θεωρεί εθνικόν, ό,τι είναι αληθές". Έτσι κι εμείς οι Γορτυνίοι, θα πρέπει να θεωρούμε πατριωτικό ό,τι είναι αληθές.»

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Μαγουλιαντών μέσα από σχετική ανακοίνωσή του και ισχυρή σύσταση που έδωσε στο προηγούμενο τεύχος, όσο και ηλεκτρονικά, τάχθηκε υπέρ της απογραφής στα Μαγούλιαννα.

Τελικά είναι ο πληθυσμός αξιόπιστο κριτήριο για την κατανομή Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ); Αν όχι, τι θα μπορούσε να είναι; Βέβαια οι μικρές κοινότητες τα τελευταία χρόνια έχουν άγνοια τι σημαίνουν αυτές οι ενισχύσεις καθώς τα ποσά είναι πολύ μικρά στη πράξη μηδενίζονται σε ανάρτηση με την εκτόξευση των τιμών των πρώτων υλών.

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Μαγουλιαντών μέσα από σχετική ανακοίνωσή του και ισχυρή σύσταση που έδωσε στο προηγούμενο τεύχος, όσο και ηλεκτρονικά, τάχθηκε υπέρ της απογραφής στα Μαγούλιαννα.

Γνώμη μας είναι ότι πρέπει να γίνει άμεσα κλάδευση των συγκεκριμένων κλώνων με καινούργια μηχανήματα ή με άλλα που έχουν απολμάνει προσεκτικά.

Σύμφωνα με ειδικούς, τα νεκρά πλατάνια δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ούτε για καυσόξυλα Κι αυτό επειδή υπάρχει κίνδυνος εξάπλωσης του παθογόνου ιού σε νέες περιοχές και απογορεύεται από τη φορτηγά.

Κίνδυνος αφανισμού για τα Πλατάνια • Ορατός ο κίνδυνος και για τον πλάτανο Μαγουλιάνων

Η ασθένεια του μεταχρωματικού έλκους του Πλατάνου αποτελεί όχι απλώς μια ασθένεια που πλήττει τα πλατάνια αλλά μια καταστροφική και θανατηφόρα αρρώστια για τα πλατάνοδοξα παγκοσμίως. Το αποτέλεσμα είναι δέντρα ακόμη και αιωνόβια (και πολλών εκατοντάδων ετών) να ξεραίνονται και να μολύνουν σε πολλές περιπτώσεις τα κοντινά τους. Και μπορεί να μην αποτελεί μια πρόσφατα εμφανιζόμενη ασθένεια καθώς πρωτοεμφανίστηκε στην Αμερική το 1935 και ανιχνεύθηκε στην Ελλάδα το 2003, ωστόσο τα τελευταία χρόνια η κατάσταση έχει επιδεινωθεί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η πρόσφατη απόφαση του Δήμου

Ιωαννίνων για κοπή 17 τεράστιων πλατανιών στις όχθες της λίμνης. Μια από τις πιο όμορφες περιοχές στη Ελλάδα. Η ασθένεια θερίζει στην Ήπειρο αλλά και στην Πελοπόννησο. Πρόσφατα ενημερωθήκαμε από την εφημερίδα Γορτυνία ότι θύμα του μήκητα έπεσαν και τα πλατάνια στο ρέμα που διασχίζει την Κοντοβάνα.

Η κατάσταση κρίνεται ιδιαίτερα σοβαρή αφού κινδυνεύουν πολλά πλατάνια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης όπως συνέβη στον πλάτανο του Παιονία στο Αίγιο.

Κατά τους ειδικούς ο μύκητας εισβάλλει στο

δέντρο από πηλγές στα κλαδιά, στον κορμό ή στις ρίζες. Ο πιο συνηθισμένος τρόπος μόλυνσης των δέντρων είναι με τα πριόνια, τα αλυσοπρίονα και τα τοκοκίρια που έχουν χρησιμοποιηθεί σε προσβεβλημένα δέντρα.

Επιπλέον, η ασθένεια μεταδίδεται και από τα σκαπτικά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται σε κοίτες ποταμών και σε περιοχές με πρόβλημα και ύστερα μεταφέρονται σε νέες περιοχές.

Δυστυχώς θεραπεία δεν υπάρχει παρά μόνο πρόληψη. Έτσι καμία επέμβαση δεν πρέπει να επιτελείται στο κορμό και στην κόμη. Βέβαια ο πλάτανος του χωριού μας έχει την αδυ-

μαμία ότι βρίσκεται πάνω στον κεντρικό δρόμο και καθώς τα κλαδιά του έχουν χαμηλώσει έρχονται σε επαφή με διερχόμενα σκαπτικά μηχανήματα αλλά και με διάφορα ψηλά οχήματα όπως λεωφορεία και φορτηγά.

Γνώμη μας είναι ότι πρέπει να γίνει άμεσα κλάδευση των συγκεκριμένων κλώνων με καινούργια μηχανήματα ή με άλλα που έχουν απολμάνει προσεκτικά.

Σύμφωνα με ειδικούς, τα νεκρά πλατάνια δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ούτε για καυσόξυλα Κι αυτό επειδή υπάρχει κίνδυνος εξάπλωσης του παθογόνου ιού σε νέες περιοχές και απογορεύεται από τη φορτηγά.

Προλήψεις και δεισιδαιμονίες

Της Χριστίνας Π. Λαμπούση

Καλή χρονιά, καλότυχο το 2022. «Καλή τύχη» Μια ευχή που συχνά ακούμε και όλοι θέλουμε να την έχουμε.

Από την αρχαιότητα και σε όλους τους λαούς η τύχη, σύμφωνα με τη μυθολογία, ήταν θεότητα, ήταν η θεά της σύμπτωσης, του μη προβλέψιμου, θεωρήθηκε ως αγαθός δαίμων, μεσολαβητής μεταξύ θεών και ανθρώπων. Λατρεύονταν ως πολυλόγος θεά σε πολλές πόλεις της αρχαιότητας. Στις παραδόσεις μας ήταν στραβή και κυκλοφορούσε άσκοπα με δεμένα μάτια και σε όποιον έπεφτε πάνω τον έκανε ευτυχισμένο. Η τύχη για να μας φτάσει, περνάει μέσα από διάφορες συνθήκες που ίσως μπορούμε να καθορίσουμε σύμφωνα με το Γάλλο συγγραφέα Nicolas Chamfort (18ος αι). Γ' αυτό και εμείς στον τόπο μας πέταλα βάζαμε στα ζωντανά μας για να μην πληγούν τα πόδια τους στο κακοτραχάλο έδαφός μας, πέταλα και στις πόρτες μας, στις αυλόπορτες μας, για να έχουν τα σπτικά μας τύχη. Το πρόβλημα είναι πώς να τα τοποθετήσουμε; Ανοιχτά για να μπαίνει μέσα στο σπίτι μας η τύχη ή κλειστά για να μη βγαίνει προς τα έξω; Τύχη έφερνε και η γλάστρα με τον βασιλικό που μοσχοβόλαγε στα σκαλοπάτια μας.

Γάτες μαύρες δεν θυμάμαι να κυκλοφορούσαν στο χωριό μας. Δεν τις θέλαμε στα σπίτια μας, θα φέροναν γρουσουζιά. Γ' αυτό οι κεραμιδόγατες μας ήταν άσπρες με βούλες, γκρι ή κοκκινωπές. Στις γωνιές του σπιτιού δυσκολευόμαστε να περάσουμε τον ιστό της αράχνης, γιατί από εκεί αυτή εξασφάλιζε την καλοτυχία μας. Τις ειδήσεις τις παίριναμε όταν τα αυτιά μας βούιζαν, καλές ή κακές ανάλογα με το βούισμα ήταν στο δεξί ή στο αριστερό αυτί μας. Όταν μας έτρωγε η μύτη μας τρώγαμε ξύλο.

«Παρασκευή και Σάββατο τα νύχια σου μην κόψεις και Κυριακή να μη λουστείς, αν θέλεις να προκίψεις.» Έτσι μας έλεγαν οι γιαγιάδες μας. Ούτε το βράδυ όμως κόβαμε τα νύχια μας. Η νύχτα πάντα μας φρόβιζε, μην αρπάξει κάτι δικό μας. Και τα μάτια μας, αν κόμποςαν να λαγγύψουν (να πεταρίσουν) κάποιον θα βλέπαμε για καλό ή για κακό ανά-

λογα και πάλι ποιο από τα μάτια μας πετάρισε, το δεξί ή το αριστερό; Και το δεξί μας πόδι έπαιζε το ρόλο του, μ' αυτό μπαίνομε για να εγκαινιάσουμε κάτι καινούριο ή και να κάνουμε ποδαρικό την πρωτοχρονιά. Η πατούσα, ακόμη και αυτή αν μας φαγούριζε, δρόμος μας περίμενε. Οι παλάμες είχαν κι αυτές τη δική τους φαγούρα ανάλογα αν δινάμε ή παίρνουμε λεφτά. Πετάγαμε τα δόντια μας στα κεραμίδια «κρα-κρα κουρούνα πάρε το δόντι μου και δωσ μου σιδερένιο να ροκανάω κόκκαλα, να τρώω παξιμάδια» και εκείνη έπαιρνε τα βγαλμένα και μας έδινε καινούρια, γερά. Τύχη λένε πως φέρνει το λαγοπόδαρο και το κοκκαλάκι της νυχτερίδας, ακόμη και η πασχάλιτσα. Τα φτερωτά μυρμηγκία φέρνουν άσχημα νέα. Η κουκουβάγια, αν ακουστεί, όπως και το ουρλιαχτό του σκύλου, φέρνουν θάνατο.

Τα καινούρια χτίσματα στέριωναν με το σφάξιμο του κόκορα στα θεμέλια τους. Η γάτα λειτουργεί ως μετεωρολόγος, όταν πλένεται θα βρέξει. Το τετράφυλλο τριφύλλι, μεγάλη τύχη για όποιον το βρει. Το ουράνιο τόξο κι αυτό καλότυχο, όταν έβγαινε, κι αν κάποιος μπορούσε να συναντήσει την άκρη του μέχρι και θησαυρό θα έβρισκε σε κείνο το σημείο. Τα αστέρια δεν τα μετράγαμε, γιατί τα χέρια μας θα γέμιζαν παπαδίτσες. Αν προλαβαίναμε να κάνουμε μια ευχή όταν ένα αστέρι έφεπτε, αυτή θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί. Κακοτυχία φέρνει το πέρασμα κάτω από σκάλα.

Πώς να εξηγηθούν όλες αυτές οι προλήψεις; Έχουν αρχαίες ρίζες και υπάρχουν σε όλους τους λαούς. Πιστεύουν οι άνθρωποι σύμφωνα μ' αυτές σε κάτι αυθαίρετα, δεν μπορούν να το αποδείξουν ότι έχει ισχύ, αλλά εμπειρικά προσπαθούν να το στηρίξουν. Έτσι πολλές απ' αυτές έχουν φτάσει στις μέρες μας σαν αρνητικές ή θετικές σκέψεις χωριστική και αναποδείκτες. Έχουν τη δύναμη που εμείς τους δίνουμε. Αρχικά η λέξη δεισιδαιμονία (δείδω= φοβούμαι και δαίμων= πνεύμα) σήμαινε το σεβασμό προς το θείο και στη συνέχεια φόβο προς αυτό. Στις ειδωλόλατρικές θρησκείες απεδίδαν ό,τι δεν γνώριζαν σε κάτι υπερφυσικό. Τα αντικείμενα αποκοτόσαν υπερφυσικές ιδιότητες και μ' αυ-

τές επηρέαζαν τις τύχες των ανθρώπων άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά. Κατάλοιπα αυτών των αντιλήψεων είναι οι προλήψεις. Οι προληπτικοί άνθρωποι μένουν δέσμοι στις υπερφυσικές ιδιότητες που με ανορθολογικό τρόπο επηρεάζουν τις ζωές τους, από τη γέννηση μέχρι το θάνατο.

Έτσι ο γάμος θα ριζώσει με το πέταγμα του ρυζιού στους νεόνυμφους. Η γλωσσοφαγιά κοβότανε με το ψαλίδι που έβαζε ο γαμπρός στη τσέπη του ή τα κακόβουλα στόματα κλείνανε με μια μικρή κλειδαριά κρυμμένη κάπου στο νυφικό. Η λεχώνια και το μυρό έπρεπε να προστατεύονται από τη σκοτεινιά της νύχτας, που τα κακά πνεύματα κυκλοφορούσαν.

Στα χρόνια της μοιρασιάς της φτώχειας οι οικογένειες δάνειζαν η μια την άλλη τα βασικά αγαθά. Μετά τη δύση του ήλιου όμως αυτό ήταν απαγορευτικό. Ψωμί, προζύμι, αυγά και λάδι ποτέ δεν έδιναν. Όλα έπρεπε να γίνουν στο φως της μέρας. Βασιλέμα ήλιο καλά καλά ούτε ψωμί δεν τρώγαμε τα παιδιά σε κάποιες περιοχές, για να μην πεθάνει η μάνα τους. Το καντήλι του σπιτιού το ανάβαμε με προσοχή μη και χυθεί λίγο λάδι, γιατί κακό μεγάλο ερχότανε, κι ακόμη μεγαλύτερο αν από το εικονοστάσι έπεφτε καμιά εικόνα. Την βάζαμε με φόβο Θεού στη θέση της και ζητούσαμε προστασία και αποτροπή του κακού.

Το κακό μάτι πάντα το φοβόμαστε, γι' αυτό κάναμε τον καφέ μας χωρίς φουσκάλες. Όταν μας μάτιαζαν από φθόνο, μίσος, ακόμη και θαυμασμό, είχαμε τις ξεματιάστρες που με διαφορετικά σύνεργα η καθεμία (κάρβουνα, λάδι, σταυρούς, κλπ) και ευχές που λέγαμε ψιθυριστά μας έκαναν να χαμοουριόμαστε και έτσι έφευγε από πάνω μας το κακό μάτι. Η ξεματιάστρα μάθαινε τα λόγια Μεγάλη Παρασκευή από άτομο του αντίθετου φύλου για να πάνει το ξεματιάσμα.

Στο πένθος μας σκεπάζαμε τους καθρέφτες για να μην παγιευτεί σ' αυτούς η ψυχή του νεκρού και δεν μπορεί να φύγει. Πάντα προσέχαμε να μη σπάσουμε τον καθρέφτη, γιατί θα μας ακολουθούσε η γρουσουζιά για εφτά χρόνια, επειδή ο καθρέφτης δεν κρατάει μόνο τη μορφή μας, αλλά και τη ψυχή

μας. Δίσεκτα έτη δεν πρέπει να γίνονται γάμοι κι αυτό γιατί οι Ρωμαίοι πεσοκόψανε το Φλεβάρη για να εναρμονίσουν το Ιουλιανό με το Γρηγοριανό ημερολόγιο και τον τάρραζαν στις αλλαγές. Μια μέρα του τη στείλανε στον Αύγουστο προς τιμήν του ομώνυμου αυτοκράτορα κι έτσι βάλε-βγάλε κάθε τέσσερα χρόνια τους έβγαίνε μια μέρα παραπάνω. Κακό λοιπόν μεγάλο η επιπλέον μέρα του Φλεβάρη.

Το 13 έχει την ατυχία να ακολουθεί το 12 που έχει αρμονία και πληρότητα (12 οι Θεοί του Ολύμπου, 12 οι άθλοι του Ηρακλή, 12 οι μαθητές του Χριστού, 12 τα Ευαγγέλια, κλπ). Άρνητική επομένως η χροιά του. Σε πολλούς δρόμους δεν υπάρχει στην αριθμηση τους ο αριθμός 13. Κάποιες αεροπορικές εταιρίες δεν έχουν 13η σειρά καθισμάτων, στους ουρανοξύστες δεν υπάρχει από το 12ο όροφο φτάει στον 14ο. Στο τραπέζι δεν κάθονται 13 άτομα, γιατί υπήρχε ο φόβος πως όποιος σηκωθεί πρώτος τον επόμενο χρόνο δεν θα ζει. Ο Ιουδίας ήταν το 13ο πρόσωπο στο μυστικό δείπνο.

Η Τρίτη έχει και αυτή τη γρουσουζιά της, ειδικά αν συμπέσει να έχει ο μήνας 13. Τρίτη 1453 (= 13), η άλωση της Κωνσταντινούπολης. Η τραγικότητα του γεγονότος και η απαρχή του σκότους για τον Ελληνισμό, επομένως γρουσουζιά μέρα. Και η Παρασκευή όμως δυσώινη μέρα για διαφορετικούς λόγους σε κάθε κοινότητα. Παρασκευή η Σταύρωση του Χριστού, Παρασκευή η Εθα πρόσφερε το μήλο στον Αδάμ, Παρασκευή έγινε η σύγχυση στον πύργο της Βαβέλ. Στην Αμερική και στην Αγγλία κρεμούσαν τους θανατοποινίτες μέρα Παρασκευή.

Για κάποιες προλήψεις πιθανόν να υπάρχει μια λογική ερμηνεία, για κάποιες άλλες όχι. Η ζωή όμως είναι γεμάτη δυνατότητες, ευκαιρίες, πιθανότητες και ο άνθρωπος με την ελεύθερη βούλησή του και το μυαλό του μπορεί να επιλέξει να εργάζεται, να πιστεύει στη θετική έκβαση των πραγμάτων, να αισιοδοξεί, να κάνει το σταυρό και να τα πορεύεται στη ζωή του με καλοτυχία, ανεξάρτητα αν του χύθηκε ο καφές, συνάντησε μαύρη γάτα κ.ο.κ.

Καλή χρονιά.

Οι Απόκριες του 1797 στα Μαγούλιανα και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Κλείνοντας σε αυτό το τεύχος το αφιέρωμα για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση παρουσιάσουμε το συμβάν με τους Τούρκους στα Μαγούλιανα τον Φεβρουάριο του 1797, 24 χρόνια πριν την Επανάσταση.

Από τις ιστορικές πηγές αντλούμε πληροφορίες και για την κοινωνική κατάσταση της εποχής εκείνης στα Μαγούλιανα. Συγκεκριμένα πληροφορούμαστε ότι οι Απόκριες ήταν μια σημαντική εορτή που οι κάτοικοι την γιόρταζαν πανηγυρικά, αλλά και το γεγονός ότι στα Μαγούλιανα δεν έμειναν ποτέ Τούρκοι καθώς οι κάτοικοι ήταν αναστασι από την παρουσία Τούρκων αλλά και δεν τους δέχονταν στα πανηγύρια τους, όπως συνέβαινε σε άλλα χωριά της Επαρχίας.

Ανάμεσα στις περιγραφές του ιστορικού Τάκη Κανδηλώρου και του Γενναίου Κολοκοτρώνη υπάρχει μια διαφορετική εκδοχή τόσο για την αντίδραση του οξέθυμου Γιάννη Κολοκοτρώνη αλλά και αν το περιστατικό τον σκόλο που ακολουθήσε, έλαβε χώρα στην Καρύταινα ή στα Μαγούλιανα.

Ο **Τάκης Κανδηλώρος**, στην Ιστορία της Γορτυνίας σελίδα 180, γράφει επί λέξει:

«Ότ'ω διηγούονται, ότι κατά τινα χειμώνα ο Τριπολίτης Τσεκούρας και Τουσούν Αγάς σπαήδες** έφθασαν μεθ' επτά στρατιωτών εις Μαγούλιανα κατά την ημέρα των απόκρεω και ημπόδιζον τον κόσμον να διασκεδάση, ως συνηθώς μετά των γυναικών και νεανιδών έξω εις τας αυλάς και την πλατείαν της εκκλησίας, καθ' όσον το κονάκι (σημερινό κοινοτικό κατάστημα) εις ό κατάλυον ήτο εκεί πλησούν. Επειδή δε

παρά τας συστάσεις των προχόντων δεν απήρχοντο εκείνοι, εκάλεσαν το Θ. Κολοκοτρώνην διερχόμενον μετά του σώματος αυτού παρά του πυργάκι εις το πλατανόγυφρον. Σπεύσαι δ' εκείνος εις το κονάκι, άφησεν έξω τον αδελφόν του Γιάννην ως απότομον και προσεπάει να πείσει τον Αγά να φύγη. Αδημονών όμως ο Γιάννης ανήλθε πάνοπλος εις την αίθουσαν και «Γεια σας Τούρκοι!» ειπών, έρριπεν έν βλέμμα όπως εύρη κάθισμα. Ιδών δ' επί τινος δεβανίου νυχελώς καθήμενον τον σκύλον των Τούρκων έλαβον αυτόν από των ποδών και τον διαμέλισε δια της σπάθης του, ανακράζας αγρίως «Αγά θα σε κάνω και σένα!» Οι Σπαήδες περίτρομα δια την συμβολικήν εκείνην και προκαταρκτικήν σκηνήν απήλθον αυτοστιγμεί, μη τολμώντες να στρέψωσι την κεφαλήν προς τα πίσω».

Το ανωτέρω περιστατικό πρέπει να είναι το ίδιο που περιγράφει ο Φαλέζ και αναφέρει πάλι ο Τ. Κανδηλώρος στους Αρματολούς της Πελοποννήσου 1924, σελίδα 225 και έχει ως εξής:

Ο Φαλέζ (εν Ραμπαγά του Σεπτεμ-

βρίου 1822 περιγράφει δια μακρών επεισόδιο καταδεικνύον την μετριότητα του Θ. Κολοκοτρώνη ως αρχηγού των Αρκάδων.

Κατά τον Φεβρουάριο του 1797 έφθασεν εις Μαγούλιανα της Γορτυνίας ο Μπέης, όστις ηξίωσε να παραστή εις τον δημόσιον χορόν, τελούμενον εκεί ετησίως επί τη ευκαιρία των Απόκρεω.

Επειδή όμως οι γυναίκες δεν προσήρχοντο εις τον χορόν και ο Μπέης επέμενε, οι Μαγουλινάται ηναγκάσθησαν να ειδοποιησών τον αρχηγόν, εδρεύοντα εις το Λιμπαθίον.

Ο Θ. Κ. παρήγγειλεν εις τον Βένη να αφήσει τους ραγιάδες ήσυχους, άλλως θα καταγγείλη εις τον Μύρα Βαλεσήν, ότι ο Βέης παραβιάζει τας διαταγάς του Δοβλετίου περί μη παρουσίας Τούρκων κατά τας πανηγυρεις των χριστιανών, αφ' ετέρου δεν θα ηναγκάζοντο οι αρματολώς να μετέλθωσι βίαν «και το κρίμα στον λαϊμόν του».

Ο Βέης ηναγκάσθη να απέλθη, εξήτησεν όμως να προσέλθωσιν όσπλιο εις την πρωτεύουσα της επαρχίας οι Κολο-

κοτρωνάιοι, ίνα τους γνωρίση, λυθώσι δε και τινές διενέξεις, όπως ησυχάσωσι εφεξής αμφοτέρα τα μέρη.

Ο αδελφός του αρχηγού Γιάννης ο Ζορμπάς, δεν εδέχτο να μεταβώσιν όσπλιο. Όταν δε ο Θεόδωρος παρετήρει ότι μεταβαίνοντες ένοπλιο δεν θα έκαναν τίποτα ότι «ο καιρός ήτο στενός», ο Γιάννης είπε: «Μη σώσει και κάμωμεν! Εγώ δεν είμαι ραγιάς να πάω ξαρμάτωμε!»

Μαθών ταύτα ο Μπέης ηνέχθη να μεταβώσιν ένοπλιο εις την πόλιν, αλλά να αφήσωσι τα όπλα των εις τους συντρόφους των εις το προαύλιο του διοικητηρίου.

Όταν έφθασαν, ο Θεόδωρος παρακάλεσε τον Γιάννην να μείνει εις τους προβαλάμους μετά των οπαδών των, εις ους οι λοιποί Κολοκοτρωνάιοι παρέδωκαν τα όπλα των, προσήλθε δε μετά των κορυφών παρά του Μπέη εις τον μουσαφίρ οντάν και εκάθησαν κάτω σταυροπόδι. Έναντι εις την τιμητικήν θέσιν του καναπέ του τζακιού ήτο θαπλωμένος ο σκύλος του Μπέη. Ενώ δε ήσαν έτοιμοι να αρχίσουν ομιλίαν, εισέρχεται πάνοπλος ο Γιάννης και ατενίζων οργίλως τον έκπληκτον αρχηγόν, επροχώρησε προς τον ανάλιντρον, χωρίς να χαιρετήση και λακτίσας τον κύνα:

«Ορίστε μας, ανέκραξε. Μπέης θα μου γίνει και ο σκύλος!» και εκάθισεν αγερώχως έναντι του Μπέη.

Πάντες έμειναν εκστατικοί και σιωπηλοί, αναμεινόντες έκρηξη καταγιώδος.

Ο Θεόδωρος όμως επενέβη με ετοιμότητα, ειπών «Γιάννη ακόμη δε γιαιτρεύτηκες από την πληγή που σου 'καμε ο άλλος σκύλος και πάλι τα ίδια άρχισες; Έλα κοντά μου να καθίσεις!...

«Τί λες Θεοδώρακη, αφήτησε αγρίως ο Γιάννης. Μήπως θα καθήσωμε χίλια χρόνια εδώ πέρα;» Και στραφείς προς τον Μπέη προσέηκε: «Να! Η συμφωνία που πρόκειται να κάμωμε είναι: Να μη με πειράζης και να μη σε πειράζωμε! Θέλεις ή δεν θέλεις; Αν δεν θέλεις πάλι Αλή πασάς, πασάς, πάλι εμείς αρματολώς!»

«Αμ' εδώ που ήθαμε, δέχομεν ο Θεόδωρος, ήθαμε να τα φτιάσουμε με τον Μπέη και να ησυχάσουμε πια και εμείς».

«Αυτό θέλω και εγώ» είπε ψυχρώς ο Μπέης και χωρίσθησαν, επελευθούσης διαλλαγής.

Ο Μπέης κατέπνιξε την οργήν του, διότι ο Θεόδωρος ήτο «δημοτικώτατος και παρά τους Τούρκους επιλεγόμενος παρ' αυτών πατριάρχης - βασιλεύς, διότι με αυτοουσίαν επροστάτευε τον λαόν».

*Φαλέζ: ψευδώνυμο Θεοδώρου Γενναίου Κολοκοτρώνη στρατιωτικού και πολιτικού. Πρωτόδικος γιος του Γενναίου (Ιωάννη) Ο. Κολοκοτρώνη. Σπούδασε στη σχολή Ευελπίδων όπου απεχώρησε πριν από το τέλος των σπουδών του. Αποστρατεύτηκε το 18 με τον βαθμό του ταγματάρχη. Έγινε βουλευτής Γόρτυνος (1856-1859 και 1868-1869). Ασχολήθηκε με λογοτεχνία και πολιτική και κοινωνιολογική φιλολογία. Δημοσίευσε με το ψευδώνυμο Φαλέζ λίγα αυτοτελή έργα και επιφυλλίδες σε εφημερίδες («Ραμπαγάς», «Ακρόπολις»)

**Σπαήδες: Τούρκοι φεουδάρχες ή ιππείες άτακτοι οθωμανικού στρατεύματος

Πηγάς: «Ιστορία Γορτυνίας», Τάκης Κανδηλώρος, Πύργος 1898
«Ο Αρματολισμός της Πελοποννήσου, Τάκης Κανδηλώρος Αθήνα 1924.

ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ έτος 1910. Μόλις 90 χρόνια από την Επανάσταση και 110 χρόνια μέχρι σήμερα. Τα περισσότερα σπίτια παραμένουν ίδια. Λίγα είναι αυτά που δεν υπάρχουν πλέον. Χαρακτηριστικό το πέτρινο καμπαναριό του ΑηΓιάννη στη πλατεία που γκρεμίστηκε λίγα χρόνια αργότερα για να περάσει αμαξιτός δρόμος. Τα κλαδιά και η σκιά του πλάτανου απλώνονταν και τότε γύρω από όλη την υπάρχουσα πλατεία.

Παράτηρούμε επίσης ότι το σημερινό καφενείο-ξενώνας στερείται στέγης. Εντύπωση προκαλεί και το μεγάλο σπίτι των Παπαγιαννακόπουλων που ήταν περιφραγμένο σαν φρούριο. Μόνο η μεγάλη καμάρα της εισόδου σώζεται έως σήμερα. Λίγο πιο κάτω ο πύργος του Αναγνώστη Παπαγιαννακόπουλου (Οικεία Φωτάκου), κούτσουρούμενος μάλιστα ως προς το αρχικό του ύψος, όπως πληροφορούμαστε παρακάτω. Όσον αφορά το φυσικό τοπίο αίσθηση κάνει η μηδαμινή βλάστηση την περίοδο εκείνη. Ίσως η ανάγκη για θέρμανση τσώων εκατοντάδων ανθρώπων να επηρέαζε και το τοπίο, ή η ακμάζουσα κτηνοτροφία, κατά άλλους.

Πηγή Φωτό: facebook.com/fotografikessmnimes

Πύργοι στα Μαγούλιανα

Πύργος συνίστατο από πεντεξηφτά πατώματα, ο οποίος είχε πολεμήστρας, ήτοι ο τοίχος είχε τρούπια, εις το μέσον του τοίχου και στις τρούπια έββαιον ένα ληθάρι (αγκωνάρι), το οποίο εμπόδιζε τας έξωθεν εκτοφικων ριππομένων σφαιρας, από μέσα όμως εκτύπων τους έξωθεν μετά μεγάλης ευκολίας (ευστοχίας).

Πύργοι άλλοι εν Γορτυνία, καθώς γνωρίζω εγώ, ήσαν εις τα Μαγούλιανα του Αναγνωστάκου Παπαγιαννοπούλου, ο οποίος ευρί-

σκειται μέχρι σήμερα, προς Νότον 2ου Αγίου Ιωάννου, όχι όμως ως πύργος, διότι πρό τεσσαρακονταετίας εφαινετο ότι τα επάνω πατώματα θα πέσουν, διότι είχαν μεγάλας ρωγμές. Οι μαστόροι όμως που ανέβηκαν και τον εκρήμνισαν, έλεγαν ότι δεν εκρημνίετο.

Και εις το Πυργάκι ήταν πύργος, εξ ου και ονομάσθη Πυργάκιον ή Πυργάκος. Πηγή: Αρχείο Παρομιών και Λαϊκών Παραδόσεων του Κέντρου Ερευνών της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, 1920

Εκοιμήθη ο Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίας

Στις 14 Δεκεμβρίου 2021 άφησε την τελευταία του πνοή σε ηλικία 80 ετών. Το τελευταίο διάστημα αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα με την υγεία του. Προσωρινός τοποτηρητής στην μητρόπολη αναλαμβάνει ο Μητροπολίτης Σπάρτης Ευστάθιος έως ότου η Ιερά Σύνοδος εκλέξει νέο Μητροπολίτη. Η κηδεία του έγινε στη Μεγαλόπολη.

Δωρεά στην Κοινότητα

Η **Ληλή Καλομοίρη** προχώρησε σε δωρεά στη κοινότητα Μαγουλιάνων με σκοπό την κατασκευή προστατευτικών κικηλιδωμάτων, τα οποία τοποθετήθηκαν στην πλατεία μπροστά από το παλιό καφενείο της Φωτεινής. Την ευχαριστούμε!

Χριστουγεννιάτικος φωτισμός

Μπορεί ο χριστουγεννιάτικος φωτισμός στο καφενείο και την πλατεία να έκλεψε τις εντυπώσεις για φέτος αλλά και ο σούλλογος φρόντισε να προμηθευτεί κάποιο στολισμό με λαμπάκια μπαταρίας δοκιμαστικά για κάποια σημεία στις δεινδροστοιχίες του χωριού μας. Του χρόνου θα γίνει πιο ολοκληρωμένη προετοιμασία με αγορά περισσότερου εξοπλισμού.

Για τον Φωτάκο

Με πρωτοβουλία του Συλλόγου μας και με την υποστήριξη της **Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Γορτυνίας (ΔΗΚΕΓ)** ολοκληρώθηκε το επτά-

λεπτο ντοκιμαντέρ γύρω από την σημαντικότερη προσωπικότητα του χωριού μας, τον Φωτάκο. Το βίντεο έχει γυριστεί στα Μαγούλιανα προβάλοντας ταυτόχρονα τις ομορφίες και τα αξιοθέατά του. Ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλουμε στην **Χριστίνα Φ. Λαμπούση** που ανέλαβε το ρόλο του αφηγητή. Η ιστορία ξεκινάει από τα πρώτα βήματα του Φωτάκου και τον ενεργό του ρόλο στη επανάσταση φτάνοντας έως τα τελευταία του βήματα στη Τρίπολη. Το βίντεο θα είναι σύντομα διαθέσιμο στην βιντεοθήκη του συλλόγου στη διεύθυνση: www.youtube.com/magouliana

Νέο Βιβλίο από την Χριστίνα Φ. Λαμπούση Και το όνομα αυτού: Εντός Περιθωρίου

Πρόκειται για ένα θεατρικό έργο δημιουργίας της συμπατριώτισσάς μας Χριστίνας Φ. Λαμπούση. Για ακόμη μια φορά η Χριστίνα δείχνει το ηγναίο ταλέντο της με ένα δικό της θεατρικό έργο πλέον. Μετά την ανάγνωση του αναμένουμε να το δούμε και σε παράσταση. Με την σειρά μας να ευχηθούμε Καλοτάξειδο!

Είναι διαθέσιμο από τα βιβλιοπωλεία Πολιτεία, Ιανό, Πρωτοπορία, Επί λέξει, Πλατιάδες, Bookrhis, Πατάκη, Μωβ Σκίουρος, Λεμόνι, Ευριπίδης αλλά και από τα online βιβλιοπωλεία.

Μια ιδέα από το έργο μπορούμε να πάρουμε από το εισαγωγικό κομμάτι από της Κάτιας Γέρου που ακολουθεί:

«Δύο ηλικιωμένοι φιλόσοφοι με ψυχή και συμπεριφορά παιδιού, που διεκδικούν τη ζωή, που μπορούν ακόμα να χαιρόνται και να ελπίζουν.

Γελάς και Βουρκώνεις μαζί τους, σου γεννιούνται άπειρα αισθήματα, εκτός από ένα: την κατάθλιψη. Οι ήθοιοισί, που μέσα στα χρόνια θα παίζουν και θα ξαναπαίζουν τον Μάκη και την Κατερίνα, για ένα πράγμα μπορούν να είναι σίγουροι αποκλείεται να κινδυνεύσουν να παίξουν τους ρόλους τους "γραφικά" ή "οχηματικά" - όπως πολλές φορές συμβαίνει με τους "παππούδες", τις "γιαγιάδες", τους "θείους", τις "θείες" στο σινεμά, το θέατρο, την τηλεόραση.

Κατά καιρούς απορω με την παραπάνω εικόνα. Πώς μπορεί να είναι κανείς γραφικός ή οχηματικός όταν πίσω του έχει ένα ολόκληρο μυθιστόρημα, το μυθιστόρημα της ζωής του;

Το κείμενο δεν το επιτρέπει αυτό. Οι χαρακτήρες είναι ολοκληρωμένοι, με μεταπτώσεις, ποικιλία, βάθος, ευφρείς ατάκες, χιούμορ.

Η συγγραφέας στέλνει τη σκέψη της σαν μήνυμα, σαν μία βαρκούλα στον ωκεανό: η ζωή τελειώνει μόνο όταν αφήσουμε την τελευταία μας πνοή. Μέχρι τότε όλα είναι εν κινήσει, εν δράσει, υπό διαπραγματεύση. Μέχρι τότε η ζωή είναι ζωή με όλα τα γράμματα κεφαλαία.»

Ξελιγουριάσματα στα Μαγούλιανα των σέβεντις

Όταν γεύση και όσφρηση χάνονται λόγω συμπτωμάτων Covid-19, όλα αυτά τα ξελιγουριάσματα των παιδικών μας χρόνων έρχονται στον ουρανό ως από μηχανής Θεός.

Η πρόσκαιρη στέρηση των παραπάνω αισθήσεων, από τα χαρακτηριστικά συμπτώματα της μόλυνσης, ξύπνησαν μυρωδιές και γεύσεις. Αναμνήσεις που έχουν χαραχτεί τόσο βαθιά στη μνήμη, και λειτουργούν ως μπουσουλές γευσιγνωσίας.

Οι διαδρομές γεύσεων που ακολουθούν είναι άκρως προσωπικές και έχουν να κάνουν με σπίτια του χωριού, που μπαινόβγαينا από την ηλικία των πέντε - έξι ετών μέχρι τα δεκαπέντε μου χρόνια. Μετά κατά κάποιον τρόπο ενηλικιώθηκα και οι αγγαρείες και τα θελήματα κόπηκαν.

Το κείμενο αποτελεί μια προσπάθεια χαροτογράφησης των γλυκών που έφτιαχναν οι νοικοκυρές του χωριού την δεκαετία του 1970.

Αναπόσπαστο κομμάτι των εορτών των Χριστουγέννων αποτελούσαν τα μελομακάρονα και οι κουραμπιέδες. Τη Λαμπρή όλες οι νοικοκυρές έφτιαχναν στρογγυλά κουλουράκια.

Τώρα, αν κάποια από τα παραπάνω ήταν περισσότερο η λιγότερο πετυχημένα δεν έχει τόση σημασία. Άλλωστε, όλες τους τα προσέφεραν από καρδιάς, με αγάπη και περίμεναν να ακούσουν έναν καλό λόγο.

Στα γιορτοφόρια τιμούσαν τους δικούς τους με παντεσπάνι, και αν υπήρχε τριμμένο καρόδο το βάπτιζαν καρυδόπιτα.

Η μουσταλευριά ήταν φθινοπωρινό γλύκισμα. Τον χαλβά τα χρόνια εκείνα τον έκαναν μόνο με αλεύρι. Αλήθεια τι έγιναν όλες εκείνες οι χαλβαδοκουταλιές των παιδικών μας χρόνων; Και κάτι παξιμάδια που δεν είχαν ίχνη υγρασίας. Ήταν τόσο σκληρά. Πως τρώγονταν; Πόσο μου άρεσαν.

Τα νοικοκυριά που είχαν πρόβατα και γίδια έφτιαχναν γλυκά με κύριο συστατικό το φρέσκο γάλα. Γαλατόπιτα πρωτογενήκα στο σπίτι της Βάσως Τελά. Παραδοσιακή συνταγή, με κρούστα. Εννοείται χωρίς φύλλο. Και το κομμάτι πολύ μεγάλο. Βαφτισιμιός γαρ.

Το κορκοφίγκι δεν το εκτιμούσα. Μου φαινόταν τότε άγλυκο. Που να το φαναζόμουν πως θα έφτανε η στιγμή που θα ξεχνούσα το χρώμα τόσο της ζάχαρης, όσο και του αλατιού.

Όταν ξεκινούσε η συγκομιδή της ελιάς αρκετοί Μαγουλιανίτες κατηφόριζαν στη Μεσσηνία, τη Λακωνία, την Ηλεία για να εργαστούν. Επιστρέφονταν έφεραν μαζί τους το λάδι της χρονιάς. Το πρώτο λάδι πήγαινε στους

Θωμάς κερνάει, Παντελής... οσφραίνεται! Μεγάλο χάρισμα η όσφρηση τελικά. Κάποιος συντοπίτης μας αφού την έχασε για κάποιες μέρες λόγω συμπτωμάτων Covid-19, έλεγε χαρακτηριστικά ότι από όλες τις αισθήσεις μας, αυτή είναι η αίσθηση του κινδύνου. Κάπως έτσι αντιλήφθηκε την απώλειά της.

λουκουμάδες. Τρώγονταν ραντισμένοι με μέλι και πασαλισμένοι με κανέλα.

Όταν οι γυναίκες φούρνιζαν, κρατούσαν ζύμη για να κάνουν τηγανόψωμα. Τρώγονταν ζεστά με ζάχαρη, μέλι ή και με τυρί. Από τα αγαπημένα ξελιγουριάσματα.

Όταν έφτιαχναν χυλοπίτες όλο και κάποιο φύλλο κρατούσαν για να κάνουν δίπλες. Σερβίρονταν επίσης με μέλι και τριμμένο καρόδο. Αν δεν υπήρχαν, τις πασάλιζαν με ζάχαρη.

Στα θελήματα είχα τα τυχερά φιλέματα. Η πιθανότητα να σε τρατάρουν γλυκό του κουταλιού, που τόσο μου άρεσε, ήταν μικρή. Άντε να φυλάξει κανείς ένα βάζο με γλυκό του κουταλιού όταν στο νοικοκυριό υπήρχαν μικρά παιδιά.

Τα πιο ωραία γλυκά κουταλιού τα είχα δοκιμάσει στη θεία Τρίκω. Πάντα είχε στα ντουλάπια της γιατί τα παιδιά της ήταν μεγάλα. Στο πατρικό της, στο πάνω μέρος του χωριού, γεύτηκε πρώτη φορά γλυκό τριαντάφυλλο.

Στην αυλή του σπιτιού υπήρχαν τριανταφυλλιές με ροζ ροδοπέταλα. Τέτοιες τριανταφυλλιές υπήρχαν και στο κάτω μέρος του σπιτιού της θείας Γιαννούλα, του Νίκου Μαρίτσα.

Χρειαζόταν κανείς να συγκεντρώσει πολύ μεγάλη ποσότητα από τα πέταλα του συγκε-

κριμένου τριαντάφυλλο για να φτιάξει ένα βάζο γλυκό. Όταν το μασούσε είχε μια ιδιαίτερη υφή. Για μένα παραμένει ακόμα και σήμερα κάτι σαν ο βασιλιάς του γλυκού του κουταλιού.

Κάποιες νοικοκυρές έκαναν γλυκό καρόδο. Το έφτιαχναν με μικρά πράσινα καρυδάκια. Ωραίο γλυκό, αν και η διαδικασία μέχρι να γίνει πρέπει να είχε талаπωρία, και μαύρισμα των χεριών. Το γλυκό κυδώνι δεν το εκτιμούσα ιδιαίτερα, ήταν καλό για να ξεγελάσεις κανείς την ανάγκη που έχει κάποιες φορές για γλυκό. Μέχρι εκεί...

Γλυκό περγαμόντο και κίτρο μόνο η θεία Τρίκω μπορούσε να σε τρατάρει. Είχε κάποιον αδελφό στον Πύργο Ηλείας που όταν ερχόταν στο χωριό την εφοδιάζε με τέτοιους καρπούς.

Τα χρόνια εκείνα δεν ήταν εύκολα. Οι γυναίκες του χωριού δεν είχαν μόνο τις δουλειές του σπιτιού, αλλά και των χωραφιών. Βαρέα και ανθυγιεινή ζωή.

Μια φέτα ψωμί αλειμμένη με βιτάμ και πασαλισμένη με ζάχαρη εύκολο σε ξεγελούσε. Όταν ήρθε στα μπακάλικα του χωριού η μερέντα προστέθηκε άλλη μια εναλλακτική επιλογή στο πασάλεμμα του ψωμιού.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1970 δοκίμασα γλυκό σταφύλι και μελιτζανάκι. Το τελευταίο το

προμηθεύοντας οι νοικοκυρές από έναν μανάβη που ερχόταν στην Μπάρτζελη. Όσες είχαν χρόνο και στοκάρει ζάχαρη προχωρούσαν στην παρσκευή τους.

Από τα κλασικά φιλέματα ήταν το γλυκό βανίλια, κοινώς υποβρύχιο και το λουκούμι. Με την ευκαιρία να θυμίσω ότι κάποια παιδιά του μπάρμπα Χαρίλαου Ζούβελου, πούλησαν για δεκαετίες την τέχνη του λουκουμιτζή στην Αμερική.

Στο «Άριστον», στην Χαριλάου Τρικούπη 5, ένας άλλος αδελφός τους, ο Γιώργος Ζούβελος, έγραψε την δική του ιστορία στη αθηναϊκή ζαχαροπλαστική. Τα λουκούμια με άχνη ήταν η ευχάριστη αυγουσιτιάτικη έκπληξη για τον ουρανό, πριν τριάντα πέντε χρόνια. Είχα επιστρέψει από διακοπές στην Σύρο και τον κέρασα χαλβαδόπιτα και λουκούμι. Την επόμενη μέρα έφτασε στο σπίτι ένα μεγάλο κουτί με δικά του λουκούμια, χωρίς καβουρδισμένα αμύγδαλα, όπως μου άρεσαν. Η αποθήκη των αρωμάτων.

Δεν θα αναφερθώ στα φιλέματα των νοικοκυρών που έρχονταν στα Μαγούλιανα για τις καλοκαιρινές διακοπές. Η παρουσίαση θα ξέφυγε σε τυποποιημένα γλυκίσματα, τυλιχτά ή μη. Δεν θα αναφερθώ ούτε στο κερασάκι που σερβίριζε η Φωτεινή, και τα γλυκίσματα των καφετεινών. Προτιμώ να καταγράψω μια δυο λεπτομέρειες που με σημάδεψαν.

Μαθητής της τρίτης τάξης του δημοτικού σχολείου Μαγουλιάνων το 1974. Μια νεοφερμένη μαθήτρια από την Αθήνα, νομίζω την έλεγαν Λεμονιά, έφερε μια μέρα στην τάξη ένα κουτί γκοφρέτες και μας κέρασε. Δεν είμασταν συνηθισμένοι σε τέτοιους αβρότητες.

Και κάτι τελευταίο. Τις γνώσεις γευσιγνωσίας στα τυριά τις κατέκτησα στο κατώι της θείας Μαρίας Καραβίδα. Κάθε φορά που επέστρεφα με την μάνα μου από το πότισμα των κήπων κάναμε στάση εκεί για να δοκιμάσουμε τυριά. Άνοιγε τα βαρέλια και εξέταζε αν είναι σκεπασμένα με τυρόγαλο, αν φούσκωσε, αν χρειάζονταν αλάτι... Η μύτη, η γλώσσα, η μίσση έστελναν μηνύματα. Τις άκουγα και προσπαθούσα να καταλάβω. Ήξερα ότι τίποτα δεν ήταν προδιαγεγραμμένο. Προσωπικά δεν καταλάβαινα πολλά πράγματα τότε. Ήμουν ικανοποιημένος με την φέτα φρεσκοφουρισμένου ψωμιού και το κομμάτι τυριού. Ακόμη και σήμερα όταν δοκιμάζω τυρί φέτα θυμάμαι εκείνες τις γεύσεις και μυρωδιές.

Τα παραπάνω ήθελα να τα γράψω. Τα έγραψα και ξαλάφρωσα. Φτου ξελευτερία λοιπόν! Π.

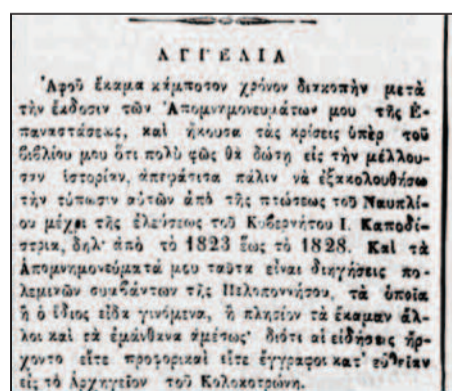
Αναδημοσίευση από το artpointview.gr
Γράφει η δημοσιογράφος και ερευνήτρια Χριστίνα Φίλιππα

Σκαλίζοντας το τύπο του 19ου αιώνα, σταμάτησα σε ένα δημοσίευμα στην εφημερίδα «Αθηνά» της 14 Ιανουαρίου 1861, πριν δηλαδή 160 χρόνια.

Το υπογράφει ο Φώτιος Χρυσανθακόπουλος ή Φωτάκος «ο πρώτος υπασπιστής του Θεοδώρου Κολοκοτρώνη» και το ενδιαφέρον του δημοσιεύματος έγκειται στο ότι για πρώτη φορά ο Φωτάκος, τρία χρόνια μετά την πρώτη έκδοση των Απομνημονευμάτων της Επανάστασης που εκδόθηκαν το 1858, επανέρχεται και μέσω της εφημερίδας «Αθηνά» μας πληροφορεί για την πρόθεσή του να εκδώσει κάποια νέα βιβλία.

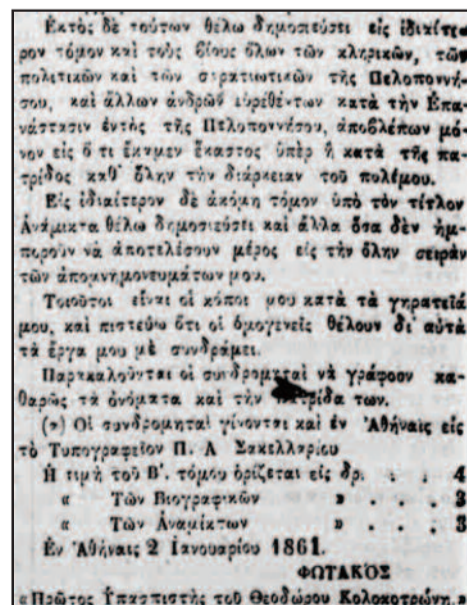
Ο Φωτάκος αισθάνεται την ανάγκη να απολογηθεί για το κενό διάστημα των τριών χρόνων που μεσολαβεί από την έκδοση των Απομνημονευμάτων του. «Εκανα κάμποσο χρόνο διακοπή από την έκδοση των Απομνημονευμάτων μου της Επανάστασης που είχαν μεγάλη αναγνωσιμότητα και άκουσα τις κριτικές ότι πολύ φως θα δώσουν στην

Η αγγελία του Φωτάκου το 1861

μέλλουσα ιστορία», γράφει. Γεγονός που τον ενθαρρύνει προφανώς στην απόφασή του να συνεχίσει με την εκτύπωση απομνημονευμάτων από της πτώσεων του Ναυπλίου μέχρι της ελεύσεως του Κυβερνήτου Ι. Καποδίστρια.

Επίσης δηλώνει ότι σε ιδιαίτερο τόμο θα εκδώσει τους βίους όλων των κληρικών, πολιτικών και στρατιωτικών της Πελοποννήσου, αποβλέπων μόνο στο τί έκανε ο κα-

θένας τους υπέρ ή κατά της πατρίδας καθ' όλη την διάρκεια του πολέμου. * Και τέλος, σε ένα ξεχωριστό τόμο με τίτ-

λο «Ανάμικτα» σκέπτεται να συμπεριλάβει ό,τι δεν χωρούσε θεματικά στις προηγούμενες εκδόσεις του.

Ο Φωτάκος βεβαιώνει τους αναγνώστες για την αξιοπιστία του έργου του, λέγοντας ότι αυτά που περιγράφει είναι γεγονότα και πολεμικά συμβάντα τα οποία ο ίδιος έζησε ή συνέβησαν κοντά του και τα μάθαινε αμέσως, διότι, όπως διευκρινίζει, οι ειδήσεις ερχόντουσαν αμέσως στον αρχηγείο του Κολοκοτρώνη, άρα δεν μπορεί να αμφισβητηθούν.

Κλείνοντας το δημοσίευμά του ζητά από τους ομογενείς του να τον συνδράμουν για τους κόπους που έχει καταβάλει μέχρι τα γηρατειά του και τους παρακαλεί να γράφουν καθαρά το όνομα και την πατρίδα τους για την σωστή αποστολή των βιβλίων.

Ακολουθεί η τιμή εκάστου βιβλίου: Η τιμή του Β' τόμου Απομνημονευμάτων δρχ.4

Των βιογραφικών δρχ. 3
Των Αναμικτών δρχ. 3
Εν Αθήναις 2 Ιανουαρίου 1861

(Υπογραφή)
Φωτάκος
Πρώτος Υπασπιστής του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη»